



Vlaams
Parlement

ingediend op **1143** (2016-2017) – Nr. 1
21 april 2017 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Marius Meremans

over de presentatie
van de (inter)gemeentelijke participaties

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Paul Cordy, Andries Gryffroy, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Jan Durnez, Martine Fournier, Katrien Partyka, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Jan Bertels, Yasmine Kherbache;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Toelichting door Jeroen Windey, administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Toepassingsgebied	4
1.3. Methodologie	5
1.4. Inventaris	5
2. Tussenkost van Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	6
3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	7
3.1. Tussenkost van Joris Vandenbroucke	7
3.2. Tussenkost van Michel Doomst.....	7
3.3. Tussenkost van Björn Rzoska	8
3.4. Tussenkost van Matthias Diependaele	8
3.5. Tussenkost van Marnic De Meulemeester.....	8
3.6. Tussenkost van Hermes Sanctorum-Vandevoorde.....	8
3.7. Tussenkost van Bart Dochy	8
3.8. Tussenkost van Mercedes Van Volcem.....	9
4. Antwoorden van minister Liesbeth Homans en aanvullende replieken	9
Gebruikte afkortingen	11
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid hield op 18 april 2017 een gedachtewisseling over de (inter)gemeentelijke participaties met minister Liesbeth Homans en Jeroen Windey van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Dit thema kwam eerder aan bod tijdens het actualiteitsdebat over de intercommunales in de plenaire vergadering van 15 februari 2017 en tijdens de gedachtewisseling van 14 maart 2017 met minister Liesbeth Homans over het plan van aanpak met betrekking tot de structuren opgezet in het kader van de intergemeentelijke samenwerking. Tijdens die laatste gedachtewisseling had de minister beloofd te zullen komen met een inventaris van de (inter)gemeentelijke participaties (als bijlage op de [dossierpagina](http://dossierpagina.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be).

1. Toelichting door Jeroen Windey, administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur

1.1. Aanleiding

Jeroen Windey herinnert bij het begin van zijn toelichting aan het actualiteitsdebat van 15 februari 2017 over dit onderwerp en aan de presentatie door de minister van een plan van aanpak op 14 maart 2017. In dit plan van aanpak vormde de inventarisatie van de veelheid aan structuren voor intergemeentelijke samenwerking de eerste stap. Het rapport daarover licht hij vandaag toe.

De opdracht om de gemeentelijke participaties in kaart te brengen, had een driedubbele focus: structuren, organen en taken. Zij werd opgenomen door ABB in samenwerking met de VVSG. De algemene aanpak was gericht op een overzicht per sector, met terugkoppeling naar het werkveld via koepelfederaties en de belangrijkste spelers. Als timing werd het paasreces vooropgesteld.

Stap 1 van het concrete stappenplan betrof een inventarisatie in de breedte, waarin een algemene mapping per sector een overzicht zou bieden van de structuren, met de eerder genoemde validering. Stap 2 was een inventarisatie in de diepte, waarin op basis van bevraging per structuur detailinformatie verzameld zou worden.

1.2. Toepassingsgebied

De rechtstreekse participaties van gemeenten in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in de ruime zin vormen het eerste deel van het toepassingsgebied. De spreker vermeldt drie categorieën: de verbanden met het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking uit 2001 als rechtsgrond, de gewestgrensoverschrijdende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, en de gemeentelijke participaties op basis van de Programmawet van 1994. Daarnaast strekt het toepassingsgebied zich ook uit tot de participaties van die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de zogenaamde dochters.

Niet tot het toepassingsgebied van de opdracht behoren de participaties op basis van het Gemeentedecreet, OCMW-decreet en Provinciedecreet, omdat die van een andere orde zijn. Zij kennen doorgaans een een-op-eenrelatie met de gemeente, zoals een AGB bijvoorbeeld. Het rapport behandelt evenmin de vzw's (zoals de VVSG).

Het eerste en aanzienlijkste deel van de samenwerkingsverbanden wordt gevormd door de eerstgenoemde categorie. Gemeenten beschikken over een zeer ruime, grondwettelijk vastgelegde autonomie. Het Gemeentedecreet bepaalt de spelregels volgens dewelke de gemeenten zich kunnen organiseren voor de

realisatie van hun taken. In het genoemde decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking wordt beschreven hoe twee of meer gemeenten taken van gemeentelijk belang samen kunnen uitoefenen.

Dat kan op vier manieren: de interlokale vereniging (de lichtste vorm zonder rechtspersoon of beheersoverdracht, waarvan er 154 zijn), de projectvereniging (die wel een rechtspersoon is maar tijdelijk van aard, en waarvan er 43 bekend zijn), de dienstverlenende vereniging (een zwaardere vorm met publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid en een looptijd van ten hoogste 18 jaar, die echter verlengbaar is, maar zonder beheersoverdracht), en de opdrachthoudende vereniging, al dan niet met private deelname (de zwaarste vorm, gelijk aan de vorige maar met beheersoverdracht).

De twee laatste vormen, die op basis van artikel 78 van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking over de mogelijkheid beschikken zelf te participeren in andere structuren, werden in het bijzonder onderzocht. Zij kunnen dat doen in zowel publiek- als privaatrechtelijke rechtspersonen, op voorwaarde dat hun doelstellingen overeenstemmen met de eigen doelstellingen, dat er een vertegenwoordiging is in de raad van bestuur en dat de wetgeving op de overheidsopdrachten gerespecteerd wordt.

Gewestgrensoverschrijdende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn sinds het samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014 expliciet toegewezen aan een van de geldende gewestelijke regelgevingen. Op degenen die vallen onder de Vlaamse regelgeving is het decreet Intergemeentelijke Samenwerking van toepassing. Een aantal andere zijn onderworpen aan de Brusselse of Waalse regelgeving.

Tot slot zijn er de participaties op basis van de Programmawet van 21 december 1994, die de gemeenten de mogelijkheid gaf om rechtstreeks te participeren in bedrijven voor productie, vervoer en distributie van energie. Deze zijn niet onderworpen aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking.

1.3. Methodologie

De feitelijke uitvoering van de opdracht begon met deskresearch (samen met VVSG). Daarbij werd de informatie over gemeentelijke financiën en participaties van ABB aangevuld met de jaarrekeningen in de Balanscentrale van de Nationale Bank, en de jaarverslagen. Vervolgens werden de onderlinge verhoudingen per sector weergegeven in schema's. Hoewel men voor de validatie afhankelijk was van de goede wil van de koepelorganisaties en de belangrijkste spelers, verliep de samenwerking goed. De spreker waarschuwt wel voor mogelijke wijzigingen en detailafwijkingen aangezien het om een momentopname gaat, die bovendien op korte tijd tot stand kwam.

Voor de inventarisatie in de diepte werd daarna een individuele bevraging van zowel de rechtstreekse als de onrechtstreekse participaties uitgevoerd. In twee rondes werd een respons van 90% bereikt.

1.4. Inventaris

De resulterende inventaris heeft dezelfde structuur als de indeling van het toepassingsgebied. Om te beginnen is er de inventaris van de rechtstreekse participaties van gemeenten, met een overzicht per sector en van alle deelnemende gemeenten per structuur. Er wordt ook aangegeven welke intergemeentelijke samenwerkingsverbanden participaties aanhouden en welke niet, wat de basis vormt voor de tweede inventaris, die van de participaties van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Zij zijn weergegeven in overzichtsschema's per

sector met onderlinge verhouding en rechtsvorm. Ten derde komt de inventaris in de diepte aan bod, met detailinformatie.

In de eerste inventaris van de rechtstreekse participaties, zitten 98 samenwerkingsverbanden, waarvan 27 dienstverlenende verenigingen en 64 opdrachthoudende verenigingen. Van de gewestgrensoverschrijdende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden valt er een onder Vlaamse wetgeving, een onder Brusselse wetgeving en een onder Waalse wetgeving. In de inventaris van de participaties op basis van de Programmawet van 1994 zitten vier samenwerkingsverbanden (nv's).

Daarop presenteert de spreker een dia met een beknopt overzicht in tabelvorm van de sectoren, rechtsvormen en participaties. Voor de volledige informatie verwijst hij naar het rapport zelf. Hij vestigt er de aandacht op dat het aanhouden van participaties verschilt per sector, en dat het in het algemeen vrij gangbaar blijkt te zijn. Bijna 50% heeft een of meerdere dochters.

Ook voor de – complexe – schema's van de participaties per sector verwijst hij naar het rapport. De energiesector heeft er veruit het meest en beslaat een tiental pagina's. Dat is historisch te verklaren: de Elektriciteitswet van 1925 gaf de gemeenten het monopolie op de verdeling en de verkoop van stroom tot 1000 kilowatt. Daarnaast nemen ook de financieringsintercommunes een dominante positie in. Relatief nieuw is de groei van de sector van hernieuwbare energie.

In het vrij eenvoudige afvalschema is Bionerga nv dominant. Streekontwikkeling betreft voornamelijk bedrijvencentra, in verschillende vormen. In de watersector zijn er drie clusters van participaties: rond Water-link, TMVW (dat wel op meerdere sectoren georiënteerd is) en Vivaqua. Bij ICT vermeldt hij het schema dat rond CIPAL is opgebouwd, maar waar op methodologische gronden niet verwezen wordt naar CEVI vzw.

De rechtsvorm van de dochters blijkt hoofdzakelijk die van een nv te zijn: 62,6% van de gevallen. Ook zijn er heel wat cvba's. In mindere mate zijn er vzw's, naast een aantal andere vormen die vrijwel niet voorkomen.

2. Tussenkomen van Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* hoopt dat iedereen inziet dat het absoluut niet evident was om dit kluwen te ontwarren. Voor zij meer details geeft over de respons op de bevraging, merkt de minister in het algemeen op dat slechts 192 van de 206 geïdentificeerde structuren werden bevraagd omdat een aantal zich in het buitenland bevindt. Indus in Hongkong is daarvan een voorbeeld.

Volgende organisaties hebben totaal niet geantwoord: Bedrijvencentrum Regio Geraardsbergen, Bedrijvencentrum Waasland, C-Power Holdco, Designregio Kortrijk, ECS, EGPF WHH, EGPF WWE, Interwaas, IPFH, ISM, ISWA, IVLA, IVVO, Maison de l'Entreprise, OVCO, Publi-T, RioPact, Wallonie Développement, Wind4flanders en Zorginnovatiecluster. Hofheide en Microsoft Innovation Centre Vlaanderen bezorgden louter een ontvangstmelding.

Verder hebben een aantal structuren zeer summier geantwoord, ofwel door erop te wijzen dat ze niet onder het Vlaamse toezicht vallen maar onder de federale vennootschapswetgeving, wat strikt juridisch klopt maar niet bevorderlijk is voor de transparantie, ofwel door zich te beperken tot een verwijzing naar hun jaarverslag, dan wel door zelf te vragen om het verzoek te motiveren. De minister noemt ze bij naam: Bionerga Logistics, Bionerga, Biostoom Oostende,

Renovius, Nuhma, Z-kracht, Publilum, Aspiravi Holding, Aspiravi, Limburg Win(d)t, Publigas, ELIA System Operator, Fluxys, Bedrijvencentrum Regio Aalst, Intermixt en EDF Luminus.

Alles op transparante wijze in kaart brengen, is heel moeilijk, concludeert de minister. Tegelijk betreurt zij dat de intercommunales die wel goed werk leveren, door het slijk worden gehaald. Zij pleit ervoor het kind niet met het badwater weg te gooien. Blijft het feit dat grotere spelers weigeren de Vlaamse overheid informatie te geven. Nochtans is het Vlaamse decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking heel streng en een voorbeeld voor andere entiteiten. Zij vermeldt het vastgelegde maximum van 205 euro voor de vergoeding per bijgewoonde vergadering, de beperking van de cumulatie tot drie mandaten en de onverenigbaarheid met een parlementair mandaat. Bij de publiekrechtelijke structuren zijn er dan ook nauwelijks problemen.

Het toekomstige decreet Lokaal Bestuur, dat in februari een eerste, principiële goedkeuring kreeg van de Vlaamse Regering, zal het genoemde decreet houdende intergemeentelijke samenwerking opslorpen en maakt de regels nog strenger. Het genoemde maximumpresentiegeld blijft gelden, aangevuld met een verplicht, jaarlijks en gepersonaliseerd overzicht van alle bezoldigingen en vergoedingen, niet alleen over te maken aan de participerende gemeenten maar ook aan de Vlaamse overheid. Het toepassingsgebied wordt bovendien verruimd tot alle onderliggende structuren. Alle bezoldigingen en vergoedingen (en niet alleen de presentiegelden) worden meegeteld voor het salarisplafond, dat voor alle schepenen en gemeenteraadsleden is vastgelegd op anderhalve keer de parlementaire wedde. Verder moet elke structuur ook een code van goed bestuur opstellen.

Tot slot waarschuwt de minister nogmaals dat de politici door het gebrek aan openheid over de vergoedingen een slechte beurt maken bij de bevolking. Zij roept de commissieleden op hun partijgenoten in de onderliggende structuren tot transparantie aan te manen en zich niet te verstoppen achter de federale vennootschaps- of privacywetgeving. Zij en haar administratie hebben alvast gedaan wat ze konden. Zonder voldoende medewerking is het moeilijk werken, maar de minister geeft niet op. Misschien moet samen met de federale overheid bekeken worden wat in het kader van de vennootschapswetgeving mogelijk is. Als het van haar afhangt, zal ook het onderste naar boven worden gebracht.

3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

3.1. Tussenkomen van Joris Vandenbroucke

Joris Vandenbroucke beaamt dat totale transparantie de eerste stap is naar vooruitgang in dit dossier, en ziet niet waarom men niet de informatie zou geven waar parlement en burgers recht op hebben. Anderzijds zijn de verwijzingen naar de jaarverslagen niet onzinnig, want daar staan alle vergoedingen in vermeld. Is de administrateur-generaal zeker dat het opgeven van presentiegeld of vergoeding per lid en vergadering alle bezoldigingen dekt? Het lid stelt voor dat de voorzitter van het parlement in naam van alle fracties een brief stuurt naar de structuren die nog niet (volledig) antwoordden, om alsnog de informatie te vervolledigen.

3.2. Tussenkomen van Michel Doomst

Michel Doomst treedt bij dat de vraag zelf beter moet worden geformuleerd. Moet er geen biechtstoel worden ingezet, waarin aan de personen zelf de juiste vragen worden gesteld? Welke suggesties heeft de administratie om het onderzoek van de essentie, zijnde de structuren voor elektriciteit, gas en windenergie, te

verfijnen? Tot slot suggereert hij om via de VVSG ook een gesprek met de lokale besturen te voeren om na te gaan waarom zij in dergelijke structuren stappen.

3.3. Tussenkomsst van Björn Rzoska

Björn Rzoska noemt het rapport indrukwekkend. Zijn fractie sluit zich aan bij de veroordeling van de minister van de structuren die niet of afwijzend reageerden. De boosheid daarover in de samenleving zou moeten aanzetten tot maximale transparantie. Nam de minister al een initiatief om haar federale collega's in te schakelen? De uitdaging blijft hoe men alle complexe structuren onder het decreet Intergemeentelijke Samenwerking, met zijn behoorlijk transparante kader, kan krijgen. De spreker is alvast blij met de volharding die de minister beloofde.

3.4. Tussenkomsst van Matthias Diependaele

Matthias Diependaele vraagt zich af waarom bepaalde structuren in het buitenland zitten. Wat doen zij daar? Verder sluit hij zich aan bij de veroordeling van degene die de broodnodige informatie niet doorspeelden. Hij kan zich moeilijk voorstellen dat dit aan de formulering van de vraag ligt. Inmiddels moet het publieke debat toch iedereen duidelijk gemaakt hebben waar dit over gaat? Hij is eerder bang dat men deze gegevens niet wil geven omdat men weet dat zij dan zullen samengelegd worden met het oog op een opruiming en herordening. Puur juridisch hebben zij mogelijk het recht aan hun zijde. Wie zal hen wel in beweging krijgen? De gemeenten zelf? Wat zijn de volgende stappen die moeten gezet worden?

3.5. Tussenkomsst van Marnic De Meulemeester

Marnic De Meulemeester steunt het voornemen om verdere pogingen te ondernemen ten aanzien van structuren die tot dusver de indruk wekken dat ze het nog niet begrepen hebben, al twijfelt hij zelf aan die verklaring. Vooraleer het kerntakendebat ten gronde kan gevoerd worden, moet men immers eerst een juist zicht hebben op al hun taken, activiteiten en vergoedingen. Minister en/of parlement moeten de druk opvoeren, zelfs al zijn ze juridisch niet verplicht die informatie te geven. Daarnaast bepleit hij ook om VVSG en VVP te betrekken, die als belangenbehartigers over veel informatie beschikken.

3.6. Tussenkomsst van Hermes Sanctorum-Vandevoorde

Hermes Sanctorum-Vandevoorde deelt de algemene verontwaardiging over het uitblijven van transparantie, met name bij de grootste structuren. Hij denkt dat het nodig is hen in de tang te nemen. De minister kan om te beginnen de vraag stellen aan de participerende lokale besturen om transparantie te eisen. Tegelijk kan ook de federale overheid duidelijkheid eisen van de structuren die onder haar bevoegdheid vallen. Tot slot peilt hij naar de volgende stap, eens de duidelijkheid is verkregen.

3.7. Tussenkomsst van Bart Dochy

Bart Dochy vraagt dezelfde bekendmaking en transparantie ten aanzien van de Vlaamse instellingen, met vertegenwoordiging van gemeenten of niet, zoals de Watergroep of De Lijn. Volgens zijn informatie is over die openbaarheid op zich geen discussie in de regering, al is die er mogelijk wel over het aantal mandaten en dergelijke.

3.8. Tussenkost van Mercedes Van Volcem

Mercedes Van Volcem benadrukt de vraag op grond van welke bevoegdheid de door allen gewenste informatie kan worden verkregen.

4. Antwoorden van minister Liesbeth Homans en aanvullende replieken

Minister *Liesbeth Homans* deelt de zorg om volledige informatie te krijgen. De hele commissie wil hetzelfde. Natuurlijk is na de inventarisatie het werk nog niet af. Volgens haar waren de inventarisatievragen in elk geval duidelijk genoeg. Men moet een zeer slecht verstaander zijn om ze niet goed te interpreteren. De meeste structuren hebben alles naar behoren ingevuld. Vooral de grote spelers, waarin veel geld omgaat, verstoppen zich.

De minister gaat geen enkele uitdaging uit de weg. Met federale collega's contact opnemen is op zich niet moeilijk, maar de onwillige structuren verschuilen zich achter de vennootschapswetgeving. De aanpassing daarvan is een obstakel, dat ze evenwel belooft ter sprake te brengen bij federale collega's die bereid zijn dat aan te pakken.

Presentiegelden vormen inderdaad slechts een onderdeel van de gehele bezoldiging. De bedoeling om die als geheel in kaart te brengen, met inbegrip van bijvoorbeeld al dan niet forfaitaire onkostenvergoedingen, al dan niet belastbaar, was volgens haar duidelijk genoeg. Ze herhaalt dat bepaalde structuren wel degelijk alles hebben opgegeven.

Het is de bedoeling dat de administratie de talrijke fiches in de diepte analyseert. Vestiging in het buitenland wordt door geen enkele wetgeving verhinderd. Het werken via de lokale besturen vindt de minister een goede suggestie, die ze laat onderzoeken. Ze is inderdaad voogdijminister maar hecht ook veel belang aan de lokale autonomie, wat echter niet belet om informatie te vragen.

De minister besluit dat goed werkende structuren hiermee in een slecht daglicht komen te staan. Zelfs al is men juridisch niet verplicht die informatie te verstrekken, dan nog blijft er de plicht ten aanzien van de publieke opinie. Alle fracties zijn het daarover eens. Zij kunnen dan ook niet tolereren dat bepaalde structuren hun middenvinger naar de Vlaamse overheid opsteken.

Tot slot neemt zij akte van de woorden van Bart Dochy. Blijkbaar is een bepaalde partij van standpunt veranderd. Zelf is zij alvast voorstander van die bekendmaking ten aanzien van de Vlaamse instellingen.

Jeroen Windey bevestigt dat de vraag aan de structuren de vergoeding per lid en per vergadering betreft. Mocht hij geweten hebben dat een aantal dat zou aangrijpen om niet alle informatie te geven, had hij ze wellicht anders gesteld. De verdere analyse moet leren of bij sommige structuren een bijkomende bevraging nodig is.

Joris Vandenbroucke herhaalt zijn voorstel over de inzet van de parlementsvoorzitter om de onwillige organisaties tot medewerking aan te zetten.

Het valt *Michel Doomst* op dat de spelregels moeilijker hanteerbaar worden naarmate men met onderliggende structuren als dochters in de privaatrechtelijke sfeer terechtkomt. Hij dringt aan op samenspraak met minister Geens. Anders zal het volgens hem niet opgelost raken. Ook hij waarschuwt om niet de hele intergemeentelijke samenwerking met het stempel van negativiteit te overdekken.

Liesbeth Homans vindt een volgende, tussentijdse rapportering weinig zinvol zolang niet alle informatie bekend is. De administratie heeft nu tijd nodig voor de diepteanalyse van de binnengekomen gegevens. Ook het inschakelen van de lokale besturen, zoals door Hermes Sanctorum-Vandevoorde voorgesteld, vraagt tijd voor een ernstig antwoord met voldoende elementen. Wat het aanschrijven van de 'slechte leerlingen' betreft, vindt zij het duidelijker om zelf het initiatief te behouden en samen met de administratie een nieuwe brief te schrijven met verwijzing naar de unanimiteit in deze commissie.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Marius MEREMANS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AGB	autonoom gemeentebedrijf (ook AG)
CEVI	Centrum voor Informatica voor de provincies Oost- en West-Vlaanderen
CIPAL	Centrum voor Informatica Provincies Antwerpen en Limburg
cvba	coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid
ECS	Electrabel Customers Solutions
EDF	Electricité de France
EGPF WHH	Electrabel Green Projects Flanders Wondelgem Hoogstraten Hooglede
EGPF WWE	Electrabel Green Projects Flanders Wind Werkt Echt
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IPFH	Intercommunale Pure de Financement du Hainaut
ISWA	Intercommunale Samenwerkingscomité van Waterbedrijven
IVLA	Intercommunale Vereniging voor Verwijdering van Huishoudelijke Afvalstoffen Vlaamse Ardennen
IVM	Intergemeentelijke Opdrachthoudende Vereniging voor Huisvuilverwerking Meetjesland
IVVO	Intercommunale voor Vuilverwijdering en -verwerking voor de Sector Veurne en Ommeland
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVCO	Opdrachthoudende Vereniging voor Crematoriumbeheer Oostende
TMVW	Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk